

DE TAALUNIE

INSPIRATOR, ADVISEUR EN VISIEVORMER VOOR TAALONDERWIJS IN NEDERLAND

Menig lezer van Veerkracht kent inmiddels wel de website van rijketeksten.org. Maar hoe bekend is de Taalunie, de organisatie die verantwoordelijk is voor deze site? En wat betekent deze organisatie eigenlijk verder voor de Nederlandse taal en het taalonderwijs? In dit artikel lees je daarover meer; met handige links naar interessante documenten.

De Taalunie is een internationale organisatie die sinds 1980 de Nederlandse taal en cultuur in Vlaanderen, Nederland en de rest van de wereld ondersteunt en versterkt. Het Nederlands is namelijk ook een officiële taal in Suriname, op Aruba, Curaçao, en Sint-Maarten. Daarnaast zijn er gemeenschappen wereldwijd, zoals in Zuid-Afrika en Indonesië, waar mensen Nederlands spreken of begrijpen.

De Taalunie richt zich op drie belangrijke hoofdtaken: verenigen, versterken en verbinden. De Taalunie zorgt ervoor dat Nederland, Vlaanderen, en Suriname samenwerken om het Nederlands overal op dezelfde manier te gebruiken. Dit betekent bijvoorbeeld dat de spelling en grammatica overal hetzelfde zijn. Daarnaast ondersteunt de Taalunie het onderwijs in het Nederlands, bijvoorbeeld door leraren te helpen met goede lesmaterialen. Ze helpt ook het Nederlands te verspreiden en te promoten in andere delen van de wereld. Ten slotte brengt de Taalunie mensen en organisaties samen die werken met de Nederlandse taal. Ze kijkt naar hoe het Nederlands goed kan worden onderwezen, ook aan mensen die Nederlands als tweede of vreemde taal leren.

IEDEREEN TAALCOMPETENT

Eén van de manieren waarop de Taalunie het onderwijs Nederlands wil versterken, is door in te zetten op de ontwikkeling van taalcompetentie. In 2017 werd in *Iedereen taalcompetent* uiteengezet hoe het onderwijs Nederlands er idealiter uit zou

zien. Deze visie werd nadien verder uitgewerkt voor specifieke doelgroepen binnen het onderwijs, zoals in *De taalcompetente leraar* (2020), *Taalcompetent in het hoger onderwijs* (2022) en *Taalcompetent aan de start* (2025). Om ervoor te zorgen dat ook nieuwkomersleerlingen hun taalcompetentie optimaal kunnen ontwikkelen, publiceerde de Taalunie in 2023 de adviestekst *OKAN/ISK daarna*. Ook werd er onderzocht op welke manier taalcompetentie getoetst kan worden (*Taalcompetentie getoetst*, 2022).

RIJKETEKSTEN.ORG

Naast publicaties ontwikkelt de Taalunie ook praktische tools en adviezen om de taalcompetentie in het Nederlands van leerlingen te versterken. De website <https://rijketeksten.org> is daar een voorbeeld van. Je vindt er een uitgebreide verzameling van gratis beschikbare rijke teksten uit diverse bronnen, samen met educatief inspiratiemateriaal dat je helpt om er doelgericht mee aan de slag te gaan. De dynamische website biedt materiaal aan voor leerlingen van 2,5 jaar tot 18+ en nodigt uit om op verkenning te gaan in een zorgvuldig samengestelde selectie van teksten.

Taalcompetentie is het geheel aan talige kennis, vaardigheden en attitudes dat nodig is om geschreven, gesproken en multimodale teksten te begrijpen, te evalueren en te gebruiken zodat:

- volwaardige deelname aan de samenleving mogelijk wordt;
- de eigen doelen gerealiseerd kunnen worden;
- de eigen kennis en mogelijkheden levenslang en duurzaam kunnen worden ontwikkeld.

Bezoekers vinden er niet alleen boeiend leesvoer, maar ook verdiepende achtergrondinformatie over de kenmerken van rijke teksten, hun meerwaarde in het onderwijs en inspirerende filmpjes. Bovendien krijg je suggesties voor tekstcombinaties rond gedeelde thema's, zodat je als leraar gemakkelijk meerdere passende teksten kunt vinden en inzetten binnen je lespraktijk. Het educatief materiaal op deze website is ontwikkeld door Hogeschool KPZ, Hogeschool Odisee en Hogeschool Antwerpen.

LITERATUURGESCHIEDENIS

Een ander mooi voorbeeld dat door de Taalunie is ontwikkeld is <https://literatuurgeschiedenis.org>. De site richt zich op leraren Nederlands uit Nederland, Vlaanderen, Suriname en het Caraïbisch gebied, die lesgeven in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs en de derde graad van het secundair onderwijs. Ze kunnen niet alleen hun kennis verdiepen, maar ook bruikbaar lesmateriaal terugvinden waarmee leerlingen op een toegankelijke manier kennismaken met de geschiedenis van de Nederlandstalige literatuur.

De website behandelt de literatuurgeschiedenis van de middeleeuwen tot nu, opgebouwd rond tijdvakken, literaire stromingen en auteurs. Leerlingen kunnen zich verdiepen in de context van teksten, gedichten of boeken, en via geluidsfragmenten wordt de literatuur regelmatig tot leven gewekt. Voor leraren zijn er thematische lessenreeksen, podcasts en animaties beschikbaar die het mogelijk maken om literatuur op een inspirerende en eigentijdse manier te onderwijzen.

Iedereen taalcompetent
Visie op de rol, de positie en de inhoud van het onderwijs Nederlands in de 21ste eeuw

De taalcompetente leraar
Een referentiekader voor taalcompetenties van leraren in Nederland en Vlaanderen

Taalcompetent in het hoger onderwijs
Kader voor een taalcompetentieversterkend aanbod aan hogescholen en universiteiten

CONFERENTIE WERKEN MET RIJKE TEKSTEN

Op 4 en 5 december organiseert de Taalunie de conferentie *Iedereen taalcompetent: werken met rijke teksten* in Bovendonk. Tijdens deze tweedaagse staan praktijkervaringen en inzichten centraal over het gebruik van rijke teksten in het onderwijs. Rijke teksten vormen immers de basis voor krachtig taalonderwijs en dragen bij aan een duurzaam, schoolbreed taalbeleid.

Wij nodigen onderwijsprofessionals uit Nederland en Vlaanderen van harte uit om deel te nemen aan de conferentie. Samen luisteren we naar inspirerende voorbeelden uit de praktijk, waarbij het werken met rijke teksten een centrale rol speelt en ontdekken we hoe rijke teksten bijdragen aan de taalcompetentie van peuter tot jongvolwassene. Inschrijven kan vanaf september. Alle informatie kan je vinden op <https://taalunie.org/actueel/549/iedereen-taalcompetent-werken-met-rijke-teksten>.

OVER DE AUTEUR

Sien Buelens rondt de educatieve master Nederlands af en werkt als beleidsmedewerker voor de Taalunie. Samen met Fiona van Koot, Heleen Rijckaert en Leonie Wulftange is ze verantwoordelijk voor het beleid rond het onderwijs Nederlands in Nederland en Vlaanderen.

Fiona van Koot is beleidsmedewerker bij de Taalunie, waar ze onder andere verantwoordelijk is voor het beleid rond het onderwijs Nederlands in Suriname. Daarnaast is ze ook docent Nederlands als Tweede Taal.

OKAN/ISK en daarna
Aanbevelingen voor de doorstroom van nieuwkomersleerlingen naar het vervolgonderwijs in Nederland en Vlaanderen

Taalcompetentie getoetst
Visie op centraal toetsen in het onderwijs Nederlands

Taalcompetent aan de start
Visie op de ontwikkeling van taalcompetentie bij jonge kinderen (0-6 jaar)
Binnenkort beschikbaar